

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

Is de Heer mijn herder, dan ontbreekt mij niets
zingt David in Ps 23.

Maar o wee als niet de Heer jouw herder is
maar anderen zich als herder over jou "ontfermen"
dan groeit er weldra geen gras meer.

Nadat Sinterklaas met veel toeters en bellen zijn intocht hield
is hij na pakjesavond plotseling met stille trom vertrokken.

Uitgebreid ingehaald met veel egards, tv erbij, burgemeester in touw
heeft geen hond hem vervolgens weer staan uitzwaaien op de kade.

Zes december zou de verjaardag zijn van de beste man, maar
op zes december was hij in geen velden of wegen meer te bekennen!

Als je je even in de materie zou verdiepen
zou je ontdekken dat 6 december niet zijn verjaardag is,
maar... zijn sterfdag.

6 december is de dag dat de Heilige Nicolaas stierf.
Hij is mijn naamgenoot, want mijn doopnaam is eveneens Nicolaas.
Nicolaas Jurgen.
Maar daar gaan we het niet over hebben.

We gaan het ook niet hebben over zwarte Piet,
Het volkse spel dat wordt gespeeld stamt uit de tijd
dat er nog geen spelletjes op de tv bestonden
en men met een vroege vorm van straattheater probeerde
tradities te verbeelden.
Passiespelen alom, maar dat niet alleen.

Een van die straat-theater-spelen was die van de overwinnende kerk.
Een heilige op een paard
nadrukkelijk geen ezel maar meer dan een ezel:
een Heilige, hoog te paard, die de macht heeft over de duivelen.
Zwarte figuurtjes die daar ergens beneden
als onderhorigen het spel mee moesten spelen.
Zwart. Wit en zwart.
Met schoorstenen had dat niets te maken

want hoe kun je door een schoorsteen zakken
terwijl je kraagje hagelwit en je namaak-Zulu-lippen knalrood blijven?

Omdat protestanten, waaronder Maarten Luther,
zich heftig verzetten tegen het Roomse Sinterklaasfeest
verdween het uit de kerk en werd het een volksfeest.

En ja, eenmaal een volksfeest geworden
werd het ook bedenkelijk racistisch.
Zoals veel Europese volksfeesten
bedenkelijke racistische en antisemitische trekjes hebben.
Giet er een hoop bier in en de mannen lallen Hollandse teksten.

Nee, het was in oorsprong het spel van de pontificale pastor te paard
die macht heeft over duivelse krachten en machten.

Een goddelijke figuur die eruit zag als Zeus,
de god van Europa, een oude man, almachtig, en met een lange baard.

En in dat opzicht wil ik het even over die pastor te paard hebben,
die herder op schimmel, met mijter en staf.

Want dat niemand daar de staf over breekt verbaast mij al jaren.
Er is maar één kritisch liedje tussen al die Sinterklaasversjes.
Waar de spot wordt gedreven met dit malle feest.

Overigens, dat kunt u toch wel hebben, als protestants Goutum,
een beetje spot met het heidendom?
Of zingt u nooit: "Sinterklaas kapoentje, gooi wat in mijn schoentje"?

Een herder in de tijd van David had een stok en een staf.
Met de stok sloeg hij de wilde dieren zodanig dat die het hazenpad kozen
maar met de staf was iets bijzonders aan de hand.

Plaatje!

De staf was het verlengstuk van de hand van de herder.
Een herdersstaf was lang, stak ver boven de herder uit
en had aan het eind een haak.
Geen krul, maar een haak.

De herder kon zo die haak
van een afstand om de poot van een schaap slaan
dat te dicht langs een ravijn liep, bijvoorbeeld
om zodoende een verloren schaap weer bij de kudde te trekken.

De stok was om de wilde dieren te verjagen
maar de staf was bedoeld om de schapen te redden van de ondergang
en daarmee van een wisse dood.

Plaatje!

Maar één enkele blik op een afbeelding van Sinterklaas
en in het bijzonder op zijn staf
leert dat je met de staf van Sinterklaas niet één schaap kunt redden.

Aan het einde van de staf zit namelijk niet een effectieve haak
maar een krul, een krul vol tierelantijnen.
En die krul zit zo goed als dicht.

Die krul kun je met de beste wil van de wereld
niet om de poot van een schaap slaan.
Van redden is bij de Sint geen sprake
wel van tandbederf vanwege het vele lekkers.
Zoete koek.

De staf van de Sint is pontificaal, die van de herder is pastoraal.

Laten we daarom vooral regel één van de Psalm serieus nemen:
Is de Heer mijn herder, dán heb ik niets te vrezen
zolang de Heer mijn herder is, en geen ander, vrees ik niet.

De Bijbel wil niemand een Godsgeloof aanpraten.
De vraag die in de Bijbel gesteld wordt is: in *welke God* geloof je?

Welke Heer is jouw herder?
Want wij worden, bijvoorbeeld,
als Nederlanders wel op een akelige manier beherderd,
mag ik wel zeggen.

De handelaren in angst en vrees verschijnen al duidelijker op toneel.
Het wordt oorlog, roepen ze.

En ze roepen dat zo hard en meedogenloos
dat ze daarmee de oorlog naderbij bluffen.
Door in onze oren te toeren: "Te wapen!"

Wie een beetje heeft doorgeleerd weet wel dat dat gevaarlijke retoriek is.
En daarom hebben de herders onmiddellijk enorm bezuinigd op
onderwijs.

We moeten namelijk heel wat dommer worden
om deze onzalige retoriek zo snel mogelijk *als zoete koek* te slikken.

Maar ook de laatste regel van de Psalm 23 mag er zijn.
Ik zal, zo zingt David
in het Huis des Heren verblijven tot in lengte van dagen.

Die bepaling 'des Heren', het huis des Heren, is van belang.
Komt vaker voor namelijk.

Dat woordje 'Heer' is een verlegenheidswoordje,
dat wordt gebruikt om de naam, die uit vier letters bestaat, JHWH,
niet te hoeven uitspreken.

Die *naam* is echter wel bedoeld: de God van Israël dus.
Die wordt aangesproken met het Hebreeuwse 'adonai',
wat 'meneer' betekent.

De dag des Heren is daarom niet de zondag
maar de dag dat de Messias komt,
en het Koninkrijk der hemelen zich baan breekt.

En het huis des Heren is niet de plaatselijke kerk
maar de nieuwe tempel, die de Messias van Israël, Jezus de Christus,
na de verwoesting van de oude tempel,
in drie dagen opgebouwd heeft.
Jezus is in Bethlehem geboren.
Bethlehem is vandaag de dag een Palestijnse stad
op de westelijke Jordaanoever.
Bezetting gebied.

Als je als Jood naar Bethlehem zou willen, vandaag de dag,
dan loop je wellicht gevaar.

Maar, omgekeerd, als je van Bethlehem naar Jeruzalem zou willen,
als Palestijn
dan stuit je op een ondoordringbare muur.

We zijn echter in een situatie beland
waar vrijwel niets meer over Jeruzalem gezegd kan worden.
Je hoeft maar naar een Palestijns kind te wijzen
of je bent een antisemiet.

Het is verschrikkelijk.
En dan te bedenken dat het Zionisme ooit een seculiere beweging was.
Pas de laatste tijd is daar van alles bijgekomen
aan rare misverstanden over landbelofte
en geschenk van God en meer van dat soort onzin.
Vooral door wat Christenen ervan hebben gemaakt.
Die hebben van wat ooit een seculiere staat was
een Goddelijk heilsplan gemaakt.

En je moet van geen enkel menselijk handelen
een heilsplan van God willen maken.
Daar komen alleen maar ongelukken van.

Daarom is er iets bijzonders aan de hand in de Bijbel
waar vrijwel niemand het over heeft, dus doe ik dat maar.

Jerzuaalem heet in het hebreuws: Jeroesjalajim.
In de bijbelse tekst gaat het over Jeroesjalajim.
En dat *-ajim* van Jeroesjalaim is een dualis.
Een dualis is een meervoud van twee.

Er zijn dus in de tékst (niet één maar) *twéé Jeruzalems*.

Er is het aardse Jeruzalem met alle aanleve van dien.
Maar er is daarnaast óók een hemels Jeruzalem
dat van boven zal neerdalen op aarde.

Je kunt van dat aardse Jeruzalem nooit een hemels Jeruzalem maken.

Omgekeerd kan wel, dat het hemelse Jeruzalem neerdaalt
zodat op aarde
ook in Kiev, of Moskou, of Gaza-stad, Beiroet, Aleppo, Maagdenburg.

In Amsterdam, Rotterdam, Groningen of Goutum,
de shalom als een regenende zegen neerdaalt.

Als een geschénk.

Niet als iets dat wij weten voort te brengen
maar als iets dat wij dienen te verwelkomen.

Dat is godsdienst: dat je weet dat je dient te ontvangen.

Het huis des Heren is het huis waar de vrede wordt verhoopt.

Als een te ontvangen geschenk.

Waar de liefde wordt geleerd, afgebeden, voorgeleefd.

Waar wordt bemind, gegeten en gedoopt,

en ieder een ruim hart voor zijn of haar naaste heeft.

Daarom moet Jezus geboren worden,

niet in het hel verlichte Bethlehem Hilton

onder kroonluchters en tussen het satijn,

'keaping up appearances',

maar aan de overzijde van de straat, de lage kant,

in een in duister gehuld stalletje,

een vluchtelingenkampje,

een pastorale.

Daar waar de *ware humaniteit* verschijnt.

Herdersoord.

Amen